

هر کسی که در خانه شما حضور دارد باید بداند هنگام وقوع زلزله چه اقدامی انجام دهد حتی اگر شما موقع وقوع حادثه آنجا نباشید.

بیمه سلامت اجباری شد

مدیرعامل سازمان بیمه سلامت از تصویب آیین نامه اجرایی بیمه پایه اجباری سلامت و ارزیابی وسع در هیأت وزیران خبر داد. طاهر موهبتی در این باره گفت: «بر این اساس دولت مکلف است جهت تحقق سیاست های کلی سلامت، تأمین منابع مالی پایدار حوزه سلامت، توسعه کمی و کیفی بیمه های سلامت و مدیریت منابع سلامت از طریق نظام بیمه ای اقدام کند. براساس این آیین نامه، تمام افراد بیمه نشده و تمامی روستاییان و عشایر که بیمه ندارند، تحت پوشش بیمه سلامت قرار می گیرند.» رئیس هیأت مدیره سازمان بیمه سلامت گفت: «با توجه به این مصوبه دولت، حق بیمه خانواده هایی که مجموع درآمد و دریافتی آنها براساس ارزیابی وسع کمتر از ۴۰ درصد حداقل حقوق و دستمزد مصوب شورای عالی کار است یا براساس وضع مالی در یکی از دهک های درآمدی یک و دو وسه قرار دارند، به صورت کامل توسط دولت پرداخت می شود.»

**خبر اختصاصی «شهروند»
 از پرونده جدید تخلف علمی در
 گفت و گو با معاون آموزشی
 و دبیر کمیته ملی
 اخلاق در پژوهش وزارت
 بهداشت**

**۱۷۲ مقاله
 مشکوک در حال
 بررسی است**

**کارشناسان معتقدند هزینه های
 تقلب در تهیه آثار علمی باید بیش از
 پیش افزایش یابد**

نزدیک به ۲۰۰ نفر درگیر این پرونده بودند، اما سرنخی که وزارت بهداشت در دست داشت به دو نفر رسید که در جعل این مقاله ها نقش اصلی داشتند. همان موقع اعلام شد که ۵۴ نفر از آن ۲۰۰ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه های علوم پزشکی بودند و ۳ نفر دانشجوی و ۵ نفر هم فارغ التحصیل. در این میان هم ۷ نفر هیچ وابستگی به دانشگاه ها نداشتند. حالا معاون آموزشی وزیر بهداشت، در پاسخ به «شهروند» درباره آخرین وضع این پرونده می گوید: «این پرونده در حوزه پژوهش معاونت آموزشی وزارت بهداشت در حال پیگیری است و کمیته اخلاق در پژوهش هم جلساتی در این زمینه داشته و مواردی را هم تشخیص داده است. افرادی که در این تخلف ها دست داشتند، بیشتر از ۱۰ نفر بودند که تعدادی از آنها در دانشگاه های علوم پزشکی مشغول به کار بودند یا عضو هیأت علمی بودند.» به گفته محمدباقر لاریجانی، به دانشگاه هایی که این افراد در آن مشغول به کار بودند، اخطار داده شد. اگر کسی هم مراحل ارتقا را طی می کرده، جلوی او گرفته شده. کسانی هم که عضو هیأت علمی نبودند مسیرهای استخدامی شان دچار چالش شد. او همچنین به بررسی پرونده دیگری اشاره کرد که از سوی کمیته اخلاق در پژوهش وزارت بهداشت در حال بررسی است و حکایت از یک تخلف علمی دیگر دارد. احسان شمسی کوشکی دبیر این کمیته، جزئیات پرونده جدید را برای «شهروند» تشریح کرد. او به تصویب آیین نامه اجرایی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی اشاره کرد و گفت که این قانون جلوی بسیاری از تقلب های علمی را می گیرد.

زهر جعفرزاده | پرونده تخلف علمی بزرگی روی میز وزارت بهداشت قرار گرفته است؛ در این پرونده یک تیم تحقیقاتی به سرپرستی عضو هیأت علمی یکی از دانشگاه های علوم پزشکی کشور، در تهیه ۱۷۲ مقاله مشکوک دست داشته است. تیمی متشکل از محققان نیوزیلندی که صحت مقاله ها را بررسی می کنند، با تمرکز بر روی این مقاله ها، متوجه شدند تمام آنها ایرادات علمی داشته، این مقالات در مجله های خارجی منتشر شده است. حالا در وزارت بهداشت تیم ویژه ای برای بررسی این موضوع تشکیل شده و تهیه کنندگان این مقاله ها، برای پاسخگویی حاضر شده اند. این خبر را احسان شمسی کوشکی، دبیر کمیته ملی اخلاق در پژوهش وزارت بهداشت، در گفت و گو با «شهروند» اعلام کرد و گفت که گزارش تخلفات این شخص، در ۱۲۰ صفحه از سبوی محققان نیوزیلندی منتشر شده که تیم ویژه وزارت بهداشت، در حال بررسی و گردآوری اطلاعات است. این مقاله ها با موضوع کارآزمایی بالینی روی بیماران مختلف و تغذیه نوشته شده بود. این بار اولی نیست که مقاله های علمی فرستاده شده از ایران، مشکل دار از آب در می آید، پیش از این در سال ۹۵ هم ماجرای تقلب علمی ۵۸ مقاله که از سوی اعضای هیأت علمی دانشگاه ها و فارغ التحصیلان رشته های مختلف به مجلات علمی بین المللی فرستاده شده بود، بر ملا شد. این اتفاق در نوامبر ۲۰۱۶ رخ داد و مقاله ها در فاصله سال های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۶ در مجلات بین المللی منتشر شده بودند. پس از برملا شدن ماجرا تمام این مقاله ها از لیست نشریات بین المللی خارج شد. آن سال

از آن پرونده زمستان همان سال منتشر شد که نشان می داد ۱۹۹ نفر در انتشار ۵۸ مقاله ای که به دلیل تخلف پژوهشی ابطال شدند، به عنوان نویسنده نقش داشتند. در این مدت چه اتفاقی افتاد و متخلفان چه سرنوشتی پیدا کردند؟

در سال های اخیر در کشور، مواردی از سوء رفتارهای پژوهشی داشتیم که برخی از اینها دامنه گسترده ای هم پیدا کرد و در سطح بین المللی منعکس شده مثل همان اتفاقی که در سال ۲۰۱۶ رخ داد و خبر آن در سایت خبری نیچر منتشر شد که اعلام کرده بود ۵۸ مقاله نویسنده گان ایرانی به دلیل تخلفات مختلف پژوهشی از جمله سرقت ادبی، دستکاری در نتایج داوری و دستکاری در نویسندگان ابطال شده است. البته این مقاله ها در مجله نیچر منتشر نشده و در مجلات دیگر بود که در سایت خبری نشریات نیچر منتشر شد. در آن ماجرا ۲۰۰ نفر درگیر تقلب علمی بودند که ۵۴ نفر شان از اعضای هیأت علمی دانشگاه های علوم پزشکی و بیشتر از ۴۰ نفر دانشجویان کارکنان دانشگاه های علوم پزشکی یا فارغ التحصیل این رشته بودند. به طور کلی ۲۰۰ نفر از این افراد از وابستگی به دانشگاه های علوم پزشکی استفاده کرده بودند که مقاله های شان در رشته های علوم زیستی و پزشکی بود و ۱۰۰ نفر بقیه هم مربوط به دانشگاه آزاد و وزارت بهداشت بودند. بررسی ماجرای تخلف ۲۰۰ نفری که مربوط به وزارت بهداشت می شد، دستور کار کمیته اخلاق در پژوهش که سابقه فعالیت ۲۰ ساله در این وزارتخانه دارد، قرار گرفت.

وزارت بهداشت چه بر خور دی با این متخلفان کرد؟
 هر کسی که به واسطه این مقاله ها، تقا یا تشویقی گرفته بود، از تقا یا تشویقش باطل شد. این اقدام جدای از رسیدگی به تخلفی بود که اتفاق افتاده یعنی هر کسی که مدرک یا رایه کرده بود واسطه آن مدرک به منافع رسیدن، آن منافع از او سلب شد. این در حالی بود که چندین نفر از طریق همین مقالات تقا پیدا کرده بودند.

**آیین نامه قانون پیشگیری
 و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی چه می گوید؟**

بیست و سوم مرداد امسال، اعضای هیأت دولت، آیین نامه نهایی اجرایی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی را تصویب کردند. براساس این آیین نامه، تهیه، عرضه یا واگذاری آثاری از قبیل رساله، پایان نامه، مقاله، طرح پژوهشی، کتاب، گزارش یا سایر آثار مکتوب پژوهشی - علمی یا هنری از جمله الکترونیکی و غیر الکترونیکی توسط هر شخص به قصد انتفاع و به عنوان حرفه یا شغل - با هدف ارایه کل اثر یا بخشی از آن توسط دیگری به عنوان اثر خود، جرم به حساب می آید و مرتکب یا مرتکبان علاوه بر ارایه و جرم در یافتی به خزانه دولت مشمول مجازات می شوند. این آیین نامه با هدف بر خورد با مراکز فروش پایان نامه، مقالات علمی و امثال آن و همچنین با رویکرد پیشگیری و مقابله با تقلب علمی در سطح موسسه تهیه و تدوین شده است. همچنین براساس این آیین نامه، افرادی که با رایه پایان نامه جعلی موفق به دریافت مدرک تحصیلی شده اند، حتی پس از فارغ التحصیلی، مدرک تحصیلی به دست آمده از تقلب آنها، «ملغی الاثر» می شود.

می نویسند یا کار پژوهشی می کنند، جرم انگاری شده، یعنی قبلا به عنوان جرم شناخته نمی شد اما حالا براساس این قانون، این اقدام جرم است و مجازات کیفری دارد. از سوی دیگر این آیین نامه، تمام دانشگاه ها را موظف به ایجاد کمیته های اخلاق در پژوهش کرده است؛ قبلا سازمان جهانی بهداشت، وزارت بهداشت را ملزم به داشتن چنین کمیته ای کرده بود، اما وزارت علوم، فاقد این کمیته ها بود. یکی از اهداف اصلی این کمیته ها، کاهش سوء رفتارها و تخلفات پژوهشی از جمله سرقت های علمی و مقاله های جعلی است و نظارت بیشتری روی آنها انجام می شود. البته وزارت بهداشت از سال ۹۴، آیین نامه رسیدگی به تخلفات پژوهشی را اجرا می کرده، حالا در این قانون، تقریبا همان آیین نامه وزارت بهداشت به رسمیت شناخته شده و به تمام دانشگاه های کشور تسری پیدا می کند. نکته دیگر این قانون، معرفی ضابطین خاص دادگستری و استقرار آنها در وزارتخانه های بهداشت و علوم است تا با این تخلف ها، مقابله بهتری شود. البته بخش دیگری از این آیین نامه، همه دانشگاه ها را ملزم می کند تا متن پایان نامه ها را حداقل تا ۵ سال بعد، به طور کامل منتشر کنند؛ چرا که ناقص از این متن پایان نامه در اختیار کسی قرار نمی گرفت، این موضوع هم به گسترش علم کمک می کند و هم به شفافیت بیشتر.

براساس این قانون می توان درستی مقاله های علمی که به مجله های بین المللی فرستاده می شود را صد کرد؟
 به طور کلی مالفراد برای فرستادن مقاله برای مجلات بین المللی تشویق می کنیم، اما نمی توانیم از این روند جلوگیری کنیم، ما باید به محققان مان اعتماد داشته باشیم، اگر موردی پیش آمد، باید سازوکار ای داشته باشیم که بتوانیم برخورد کنیم. البته قرار نیست قبل از ارسال مقالات علمی برای مجلات، ممیزی یا نظارتی داشته باشیم، چرا که این کار غیرممکن است و چنین مداخله ای در هیچ جای دنیا انجام نمی شود، اما اگر منظور شما صد مقالات منتشر شده، پاسخ مثبت است؛ چرا که یکی از وظایف کمیته های اخلاق در پژوهش که در این قانون و آیین نامه مربوطه به آن اشاره شده است، نظارت و رصد وضع مقالات است.

یعنی اتفاق سال ۹۵ هر لحظه ممکن است دوباره رخ دهد؟

بله؛ ما نمی توانیم قبل از این که مقاله ای فرستاده شود، آن را کنترل کنیم، دنیای علم این طور کار نمی کند، به هر حال یکسری مجله های مستقل وجود دارد و افراد مقاله های شان را می فرستند. اما قطعاً امروز حساسیت جامعه دانشگاهی و اعضای هیأت علمی در مقابل این مسائل بیش از گذشته است. بنابراین امیدوارم شاهد تکرار چنین مواردی نباشیم.

بله؛ اما وقتی تقلب اتفاق می افتد، یک رسوایی برای کشور رخ می دهد و اعتماد به مقاله های علمی که از آن کشور فرستاده می شود، خدشه دار می شود.

بله؛ راه اصلی این است که فضای علمی کشور به نحوی باشد که از وقوع چنین اتفاقاتی پیشگیری شود. ما باید ابزارهای قانونی و کمیته های اخلاق در پژوهش را نسبت به این موضوع حساس کنیم، هزینه تقلب در تهیه آثار علمی را باید بالا ببریم، انتظار ما این است وقتی چنین اتفاقی می افتد، هزینه این تخلف باید ایجاد قوانین و مقررات درست باشد بسیار بالا باشد. برخی می گویند این مقاله ها قبل از این که برای مجله های خارجی فرستاده شوند، کنترل شوند، اما این کار به هیچ عنوان عملی نیست و در عین حال خلاف عرف آکادمیک و روح حاکم بر محیط های دانشگاهی است. در دانشگاه های خوب دنیا، هزینه تقلب در تهیه آثار علمی بسیار بالا و تحمل سیستم ها نسبتاً به چنین مواردی بسیار پایین است. به طوری که وقتی کسی در پژوهش تخلف کند، با مکانیزم های علمی و عرفی، خودبه خود از حوزه علمی خارج می شود.
در ایران هم بسا متخلفان، بر خسورد جدی صورت

**در پرونده سال ۹۵، ۱۰۰ نفر و ابسته به
 دانشگاه های علوم پزشکی و ۱۰۰ نفر مربوط
 به دانشگاه آزاد و وزارت علوم بودند**

**دو نفر که نقش اصلی در آن تقلب ها
 داشتند، یکی مدرک تخصصی
 دامپزشکی از دانشگاه تهران داشت که
 مدیر کش باطل شد و نفر دوم دانشجوی
 دکترای دانشگاه آزاد واحد تهران شمال
 بود که به دستور رئیس دانشگاه آزاد، از
 دانشگاه اخراج شد**

می گیرد؟

در ارتباط با پرونده سال ۹۵، افراد پاسخگو تخلف شان شدند. از میان تمام آنها دو نفر نقش محوری داشتند که مقالات را جمع آوری کرده بودند، یک نفر مدرک تخصصی دامپزشکی از دانشگاه تهران داشت که شورای دانشگاه تهران مدیر کش را باطل کرد، نفر دوم دانشجوی دکترای دانشگاه آزاد در تهران بود که به دستور رئیس وقت دانشگاه آزاد، بلافاصله از دانشگاه آزاد اسلامی اخراج شد. آن زمان قانونی که بتوان از طریق آن، از افراد شکایت کرد و جرم کیفری برایشان در نظر گرفت، وجود نداشت. برخی از این افراد از تخلفی که کرده بودند، خبر داشتند و برخی هم خبر نداشتند، به هر حال همه اینها بررسی شد. بعد از این ماجرا، در دانشگاه های علوم پزشکی حساسیت بیشتری ایجاد شد.

به نظر خودتان بر خورد با این افراد به اندازه بوده؟
 بله؛ البته این تنها موردی نبوده که در این سال ها رخ داده. ما بعد از این پرونده هم ماجرای بیش از ۲۰ مقاله از دانشگاه آزاد در مجله های بین المللی منتشر شده بودند.

چه اتفاقی برای متخلفان افتاد؟

اطلاعی ندارم، چون مربوط به رشته های پزشکی نبود. موضوع مقاله ها مرتبط با رشته های فیزیک می شد، اما به طور کلی، اتفاق های این چنینی در طول سال های اخیر، بیش از حد انتظار بود. مهم این است که چطور با این تخلف ها برخورد کنیم.